

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Informerende brief aan de raad betreffende klimaatdialogen	3102177		1 september 2020

Geachte heer/mevrouw,

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) uit 2018 is opgenomen dat alle gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk uiterlijk in 2019 samen met de betrokkenen in hun gebied de kwetsbaarheid voor weersextremen (hitte, droogte, wateroverlast en overstroming) in beeld brengen met een stresstest, voor zowel het stedelijk- als het landelijk gebied. De stresstesten worden vervolgens iedere zes jaar herhaald.

In het DPRA is de ambitie vastgelegd dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Een eerste tussenstap is dat in 2020 de klimaatopgaven bekend zijn en dat klimaatbestendig en waterrobuust inrichten onderdeel is van beleid en handelen. Vanwege de coronacrisis is dit proces met een jaar verlengd.

De partners in de werkregio Twents waternet (14 Twentse gemeenten, waterschap Vechtstromen en provincie Overijssel) hebben gezamenlijk de Twentse stresstest ontwikkeld. (Klimaatatlas Twente).

Met de Klimaatatlas Twente wordt de kwetsbaarheid voor hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen in beeld gebracht zonder waardeoordeel.

De Klimaatatlas is de basis voor het informeren van burgers, bedrijven, bestuurders en andere stakeholders, zodat ook zij een bijdrage kunnen leveren aan oplossingen. De klimaatatlas is daarmee de opmaat voor het voeren van klimaatdialogen en verdere uitwerking in een adaptatieplan en uitvoeringsprojecten.

De Klimaatatlas Twente is op 19 november 2019 gepresenteerd en online gezet op de website van de gemeente Hengelo. Tijdens een politieke markt op 19 november waarbij uw raad, Heemraad Hans van Agteren van het waterschap Vechtstromen alsmede inwoners van de gemeente Hengelo waren uitgenodigd is de Klimaatatlas gepresenteerd en is het zogenaamde klimaatrisicospel gespeeld. Het doel van het spel is inzicht verkrijgen in welke klimaateffecten door u en inwoners wel of niet acceptabel worden gevonden. Heemraad Hans van Agteren heeft tijdens deze bijeenkomst het "Inspiratieboek KlimaatActieve Stedenband Twente" aan uw raad aangeboden. Dit boekje bevat mooie voorbeelden van klimaatadaptieve projecten in Hengelo, Enschede en Almelo. Het boekje is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Met deze brief willen we u informeren over het vervolgproces zoals het voeren van de klimaatdialogen en het maken van een adaptatieplan met concrete uitvoeringsprojecten. Ook de resultaten van het klimaatrisicospel dat is gespeeld met leden van uw raad en inwoners van Hengelo op 19 november 2019 zullen nader worden toegelicht.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

1. Het vervolg, de klimaatdialogen.

Zoals gezegd brengt de klimaatatlas de effecten van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen in beeld. Dit is de basis voor het informeren van burgers, bedrijven, bestuurders en andere stakeholders, zodat zij een bijdrage kunnen leveren aan oplossingen. Dit proces wordt de klimaatdialoog genoemd. Met het voeren van de klimaatdialogen willen we de volgende doelstellingen bereiken:

- Bewustwording versterken en kennis vergroten over klimaatverandering, weersextremen en de effecten daarvan op ons leven en de leefomgeving.
- Het gesprek beginnen over acceptabele en niet acceptabele effecten van klimaatverandering (overlast/schades).
- Samen prioriteiten bepalen en richting geven aan het (toekomstige) maatregelenpakket.
- Bewustwording realiseren van gezamenlijk eigenaarschap (dus niet alleen overheid, maar ook burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en terrein behorende organisaties).
- Vertrouwen wekken: de Twentse gemeenten, waterschap, provincie en andere partners kijken vooruit en maken er werk van.

De klimaatdialogen worden op 3 niveau's gevoerd, nl. intern, lokaal en regionaal.

- De interne klimaatdialoog.

Bij dit proces is van belang om klimaatadaptatie en dus ook de klimaatdialoog mee te koppelen in gemeentelijk projecten, -programma's. Daarnaast is het belangrijk dat de klimaatopgave nu en in de toekomst wordt meegenomen in reguliere werkprocessen, beleidsplannen, beheerplannen, handboeken openbare ruimte, projectstartups en bij toezicht en handhaving. Hoe gaan we dit doen?

- We maken een lokale analyse van de stresstesten. We brengen kwetsbaarheden en kansen in kaart.
- We brengen in kaart welke projecten in de gemeente al zijn uitgevoerd, waarbij klimaatadaptatie een rol heeft gespeeld (ruimtelijke ingrepen, aanpak wegen, groene schoolpleinen, extra groen enz.)
- We brengen in kaart welke ruimtelijke en sociale projecten startklaar staan, waarin klimaatadaptatie (en dus de klimaatdialoog) een meekoppelkans is.
- We organiseren een klimaatatelier met de keyspelers (inhoudelijke beleidsmensen en projectleiders) van andere domeinen dan alleen water.
- Indien nodig organiseren we verdiepende klimaatateliers om op basis van de uitkomsten van de stresstesten te praten over kwetsbare plekken en mogelijke oplossingsrichtingen. Inclusief de vraag welke projecten in die gebieden al geprogrammeerd staan en welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Dit kan ook gaan over sociale projecten.

Bij de interne klimaatdialoog hoort ook het tijdig betrekken van uw raad en college bij de klimaatopgave.

Een eerste aanzet hiertoe is gegeven tijdens de politieke markt op 19 november 2019.

Leden van uw raad en inwoners van Hengelo hebben toen het klimaatrisicospel gespeeld teneinde te bepalen welke klimaateffecten wel of niet acceptabel werden geacht.

Het klimaatrisicospel werd in 6 groepen gespeeld. De resultaten waren vrijwel eensluidend. De klimaateffecten die als niet acceptabel worden beschouwd zijn:

- Sterfte kwetsbare ouderen tijdens hittegolf (Hittestress)
- Sterfte mensen door schadelijke bacteriën in drinkwater (Hittestress)
- Sterfte mensen door uitbreken epidemieën (Overstromingen)
- Landelijke energiestoring tijdens hittegolf (Hitte)
- Hoofdwegen onbegaanbaar voor hulpdiensten (Wateroverlast)
- Verminderen biodiversiteit flora en fauna (Droogte)
- Meer dan 10 cm water in de woning (Wateroverlast)

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Bovenstaande resultaten zullen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie.

- De lokale klimaatdialoog.

De lokale klimaatdialogen zijn vooral bedoeld om inwoners en ondernemers te laten participeren bij klimaatvraagstukken. De thema's hitte en wateroverlast door extreme regenval spelen hierbij de hoofdrol. Verder dienen meekoppelkansen te worden onderzocht in projecten en op het gebied van verkeer, openbaar groen, speeltuinen, nieuwbouw in de wijk. Maar ook moet worden gekeken naar wat bewoners zelf kunnen doen in eigen tuin of op eigen terrein. Circa 70% van de totale ruimte is in particulier bezit. In dit kader is overleg met woningcorporatie Welbions ook van groot belang. Ook lokale wateroverlast als gevolg van hevige neerslag is een punt van aandacht. Tijdens de hevige regenbui van eind juni van dit jaar zijn meerdere meldingen over wateroverlast binnengekomen. (Oude Postweg, Deurningerstraat, Oldenzaalsestraat). Onderzocht moet worden in hoeverre het rioolstelsel kan worden geoptimaliseerd om overlast te beperken of te voorkomen. Hierover wordt met melders gecommuniceerd. Ook dit is onderdeel van de lokale klimaatdialoog. Hoe gaan we inhoud geven aan de lokale klimaatdialoog?

- Om de klimaatopgave onder de aandacht te brengen, de uitkomsten van de stresstesten te presenteren en om te vertellen wat de gemeente de komende tijd gaat doen, kunnen we een informatieve en interactieve (bijv. klimaatrisicospel) bijeenkomst organiseren, waarvoor bewoners, ondernemers, Welbions en andere stakeholders breed voor worden uitgenodigd. Hierbij ook aandacht voor maatregelen op particulier terrein.
- Net zoals op regionaal niveau is het belangrijk om ook lokaal in gesprek te gaan met een aantal professionele stakeholders, waarbij de thema's wateroverlast door extreme buien en hitte leidend zijn. Niet alleen de uitdaging komt hierbij op tafel (o.a. met het klimaatrisicospel), maar ook de vraag welke rol zij voor zichzelf zien weggelegd en welke projecten zij al uitvoeren c.q. in de planning hebben.
- Bij infrastructurele projecten krijgt in het participatieproject het thema klimaatadaptatie extra aandacht.
- In 2020 wordt begonnen met het project "Kindinclusie". Het doel van dit project is het betrekken van kinderen (basisonderwijs) bij het thema klimaatadaptatie.

Voor het voeren van de regionale- en lokale klimaatdialogen is in opdracht van Twents waternet de website www.groenblauwtwente.nl ontwikkeld. De gemeente Hengelo gaat deze site inzetten om inwoners te benaderen en informatie te verstrekken over klimaatadaptatie, gemeentelijk beleid, subsidies, etc.

Aansluitend aan de hierna te noemen regionale klimaatdialoog in oktober 2020 wordt in Twents waternetverband de publiekscampagne in heel Twente gelanceerd die is gericht op bewustwording en dialoog. De aftrap van de publiekscampagne vindt plaats op woensdag 7 oktober.

- De regionale klimaatdialoog.

De regionale klimaatdialogen worden vooral gevoerd met professionele partijen en partners. Ze richten zich op klimaatthema's die gemeentegrensoverschrijdend zijn, zoals droogte en overstromingen. Daarnaast is het belangrijk om regionaal in gesprek te gaan met sectoren. De opbrengst van deze regionale klimaattafels kan lokaal worden vertaald in de uitvoeringsagenda's. Waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel zijn trekker van dit proces.

De start van de regionale klimaatdialoog vindt plaats op 13 oktober 2020. Dit online symposium is de aftrap van de regionale en -voor zover nog niet gestart- ook de lokale klimaatdialogen. Doel van de regionale klimaatdialoog is inzicht krijgen in welke klimaateffecten voor de sector wel en niet acceptabel zijn, de klimaatadaptieve uitdaging in Twente gemeenschappelijk maken en het

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

gedeelde eigenaarschap versterken. De doelgroep bestaat uit professionals uit de bouwsector, de infrastructuur, de groensector en de zorg.

2. Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie.

Op basis van de klimaatatlas en klimaatdialogen wordt een uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie opgesteld.

Om de versnelling van de uitvoering en intensivering van de aanpak door decentrale overheden financieel te ondersteunen wil het Rijk tijdelijk middelen beschikbaar stellen aan de decentrale overheden in de vorm van bijdragen uit het deltafonds. Met de rijksbijdrage kunnen reeds voorgenomen adaptatiemaatregelen versneld worden uitgevoerd, al geplande ruimtelijke maatregelen worden uitgebreid met een adaptatiecomponent of nieuwe adaptatiemaatregelen worden opgepakt. Aanvragen voor bijdragen uit de regeling kunnen gedaan worden door de werkregio's (of een samenstel van werkregio's). Twents waternet is één van de 42 werkregio's in Nederland.

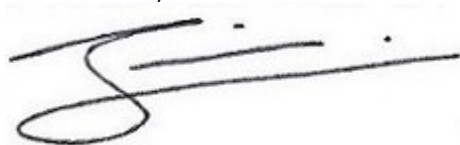
Op basis van de door de minister aangegeven verdeelsleutel / criteria schatten wij in dat voor TWN ruim € 7 miljoen beschikbaar gaat komen. De rijksbijdrage betreft een percentage van 33%. De werkregio's zetten zelf dus 67% in. De regeling start op 1 januari 2021. Tot en met 31 december 2023 kunnen werkregio's jaarlijks (een deel van) het voor hen geoormerkte bedrag aanvragen, waarna het proces start van beoordeling en beschikking op de aanvraag en planuitwerking en realisatie door de medeoverheden. De uitvoering van de maatregelen moet in 2027 afgerond zijn. Aangevraagde middelen die niet zijn benut vallen aan het eind van de regeling (na 2027) terug aan het Rijk.

Om een aanvraag te doen voor een bijdrage vanuit de impulsregeling, dient een werkregio een voorstel in voor een maatregelpakket met bijbehorend investeringsvoorstel.

Twents waternet gaat vooruitlopend op de afronding van de klimaatdialogen hiervoor een uitvoeringsprogramma opstellen met zogenaamde no-regret maatregelen. Voor Hengelo zijn dat o.a. klimaatprojecten die zijn opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022. Specifiek kan worden gedacht aan klimaatprojecten in de binnenstad, beekherstelprojecten en de zogenaamde WOLK (wateroverlast) projecten die voorzien in bovengrondse waterberging in de openbare ruimte.

Wanneer het concept uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie gereed is zullen wij uw raad hierover informeren en uw presidium vragen een politieke markt te organiseren. Als daar naar aanleiding van deze brief al behoefte aan is dan zijn wij natuurlijk gaarne bereid uw raad daarin te faciliteren.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.